

รัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๔๐

บทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม

รวบรวมโดย

คณิน บุญสุวรรณ

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961131072

รัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๔๐

บทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม

รวบรวมโดย

คณิน บุญสุวรรณ

**บทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม**

สารบัญ

หน้า

บทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม

๑. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ
และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก ตามมาตรา ๕..... ๑
๒. ความเสมอภาคในกฎหมายและ
การห้ามเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่ง
ความแตกต่างทางศาสนา ตามมาตรา ๓๐..... ๑
๓. เสรีภาพในการถือศาสนาและ
ปฏิบัติตามศาสนบัญญัติ ตามมาตรา ๓๘..... ๒
๔. การใช้คลื่นความถี่วิทยุกระจายเสียง
วิทยุโทรทัศน์และวิทยุโทรคมนาคม
เพื่อประโยชน์สาธารณะทางการศึกษา
และวัฒนธรรม ตามมาตรา ๔๐..... ๓
๕. เสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษา
อบรมและการเรียนการสอน ตามมาตรา ๔๒..... ๔

๖. สิทธิในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ตามมาตรา ๔๓ ๔
๗. สิทธิของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม
 ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูจารีต
 ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ
 หรือวัฒนธรรม ตามมาตรา ๔๖ ๕
๘. การคุ้มครองและให้การศึกษาอบรม
 แก่เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแล
 ตามมาตรา ๕๓ ๕
๙. การคุ้มครองและให้สิทธิแก่บุคคล
 ซึ่งพิการหรือทุพพลภาพที่จะได้รับ
 สิ่งอำนวยความสะดวกและความ
 ช่วยเหลือจากรัฐ ตามมาตรา ๕๕ ๖
๑๐. หน้าที่ในการรับการศึกษาอบรม
 ตามมาตรา ๖๕ ๖
๑๑. การกำหนดให้รัฐต้องให้ความ
 อุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา
 และศาสนาอื่น ตามมาตรา ๗๓ ๖

๑๒. การคุ้มครองและพัฒนาเด็กและ
 เยาวชนรวมทั้งผู้ด้อยโอกาส ตามมาตรา ๘๐ ๓
๑๓. แนวทางการจัดการศึกษา
 ของชาติรวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพ
 ครู ตามมาตรา ๘๑..... ๓
๑๔. การดำเนินงานของสภาที่ปรึกษา
 เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามมาตรา ๘๕..... ๘
๑๕. บทบาทขององค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาและ
 บำรุงรักษาศิลปะหรือวัฒนธรรม
 ตามมาตรา ๒๘๕..... ๘

บทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

๑. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนาูปถัมภก ตามมาตรา ๕

“มาตรา ๕ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนาูปถัมภก”

๒. ความเสมอภักดิ์ในกฎหมายและการห้ามเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุแห่งความแตกต่างทางศาสนา ตามมาตรา ๓๐

“มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอภักดิ์ในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่ง

รัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อ
ขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและ
เสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือก
ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

๓. เสรีภาพในการถือศาสนาและปฏิบัติตามศาสนบัญญัติ
ตามมาตรา ๓๘

“มาตรา ๓๘ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการ
ถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา
และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนบัญญัติหรือ
ปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็น
ปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความ
สงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในการใช้เสรีภาพดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง บุคคล
ย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใด ๆ อันเป็น
การรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรมีควรได้เพราะเหตุ
ที่ถือศาสนา นิกายของศาสนา ลัทธินิยมในทางศาสนา

หรือปฏิบัติตามศาสนบัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมตาม
ความเชื่อที่แตกต่างจากบุคคลอื่น”

๔. การใช้คลื่นความถี่วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และ
วิทยุโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะทางการ
ศึกษาและวัฒนธรรม ตามมาตรา ๔๐

“มาตรา ๔๐ คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุ
กระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็น
ทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ให้มืองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรร
คลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับดูแลการประกอบ
กิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทร
คมนาคม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การดำเนินการตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์
สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งใน
ด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และ
ประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่าง
เป็นธรรม”

๕. เสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรมและการเรียนการสอน ตามมาตรา ๔๒

“มาตรา ๔๒ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน”

๖. สิทธิในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ตามมาตรา ๔๓

“มาตรา ๔๓ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและ
เอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ย่อมได้รับความคุ้ม
ครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

๗. สิทธิของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมในการอนุรักษ์และฟื้นฟู
จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรม
ตามมาตรา ๔๖

“มาตรา ๔๖ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้ง
เดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ
และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้
ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่าง
สมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

๘. การคุ้มครองและให้การศึกษอบรมแก่เด็กและเยาวชน
ซึ่งไม่มีผู้ดูแล ตามมาตรา ๕๓

“มาตรา ๕๓ เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มี
สิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการ
ปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961131072

กรม

เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแล มีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

๕. การคุ้มครองและให้สิทธิแก่บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพที่จะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและความช่วยเหลือจากรัฐ ตามมาตรา ๕๕

“มาตรา ๕๕ บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

๑๐. หน้าที่ในการรับการศึกษาอบรม ตามมาตรา ๖๕

“มาตรา ๖๕ บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ รับราชการ ทหาร เสี่ยงภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พิทักษ์ ปกป้อง และสืบสานศิลปะวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

๑๑. การกำหนดให้รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ตามมาตรา ๗๓

“มาตรา ๗๓ รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความ

สมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุน
การนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและ
พัฒนาคุณภาพชีวิต”

๑๒. การคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชนรวมทั้งผู้ด้อย
โอกาส ตามมาตรา ๘๐

“มาตรา ๘๐ รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน
ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนา
ความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน
รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือ
ทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาส ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเอง
ได้”

๑๓. แนวทางการจัดการศึกษาของชาติรวมทั้งการพัฒนา
วิชาชีพครู ตามมาตรา ๘๑

“มาตรา ๘๑ รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุน
ให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มี
กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้อง
กับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริม
ความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการ
ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น

ประชุม สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่ง
รัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ
พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและ
วัฒนธรรมของชาติ”

๑๔. การดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ตามมาตรา ๘๕

“มาตรา ๘๕ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหมวดนี้
ให้รัฐจัดให้มีสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหน้าที่ให้คำ
ปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในปีพินิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ
เศรษฐกิจและสังคม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนอื่นตามที่
กฎหมายบัญญัติ ต้องให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ให้ความเห็นก่อนพิจารณาประกาศใช้

องค์กรประกอบ ที่มา อำนาจหน้าที่ และการดำเนินงานของ
สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่กฎหมาย
บัญญัติ”

๑๕. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการ ศึกษาและบำรุงรักษาศิลปะหรือวัฒนธรรม ตามมาตรา ๒๘๕

“มาตรา ๒๘๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมี

หน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการ
ศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและ
ความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมใน
การจัดการศึกษาอบรมของรัฐ แต่ต้องไม่ขัดต่อมาตรา ๔๓
และมาตรา ๘๑ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรค
สอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบำรุง
รักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ
วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย”

ประวัติย่อ "นายคณิน บุญสุวรรณ"

๑. เป็นคนชลบุรี ได้รับการศึกษาเบื้องต้นและจบชั้นมัธยมปีที่ ๖ ที่ชลบุรี
๒. จบม.ศ. ๕ ที่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
๓. จบปริญญาตรี (เกียรตินิยมดี) จากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๔. จบปริญญาโททางรัฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัย HOUSTON สหรัฐอเมริกา
๕. ได้รับประกาศนียบัตรวิชา "การดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา" จากมหาวิทยาลัย TUFTS สหรัฐอเมริกา
๖. เคยรับราชการที่รัฐสภา และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
๗. เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร
๘. เคยเป็นผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อตก.)
๙. เคยเป็นอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ ป.ป.ป.
๑๐. เคยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง คณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางแก้ไขรัฐธรรมนูญของสภาผู้แทนราษฎร
๑๑. เคยเป็นกรรมการ คพป (คณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย)
๑๒. เคยเป็นโฆษกและกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หลายสมัย
๑๓. เขียนหนังสือ ๑๕ เล่ม เช่น "จีนสามยุค" "การเมืองการปกครองของอังกฤษ" "ปทานุกรมศัพท์รัฐสภาไทย" "รัฐมนตรีเมืองไทย" "วิพากษ์กฎหมายเลือกตั้ง" "ฝ่า อตก." และ "๕๐ คำถามส.ส.ว." เป็นต้น

หน้าที่และความรับผิดชอบในสภาว่างรัฐธรรมนูญ

- เป็นสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ จังหวัดชลบุรี
- เป็นที่ปรึกษาประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ
- เป็นกรรมการประชาสัมพันธ์
- เป็นโฆษกคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
- เป็นรองประธานคณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ

บ 7286 ฉ.4

KD คณิน บุญสุวรรณ.
32 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ค132ร พุทธศักราช 2540 (11) บทบัญญัติ-
2540 เกี่ยวกับการศึกษา ศาสนา และ
ล.11 วัฒนธรรม.

พิมพ์ที่ กองการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร